

Tips för att vara säker på nätet

Viruskydd

På datorn behövs viruskydd (virusprogram), i nyare Windows (10 och 11) finns ett tillräckligt bra "grund"- viruskydd inbyggt, det heter Windows Defender. Om du ser figuren här till höger nere vid klockan är allt bra (ibland måste man först klicka på pilen uppåt). Syns det något rött eller gult på den blåa figuren kan det krävas åtgärder, klicka på figuren för att få mera information.

Att betala för tex. Norton eller F-secure är alltså inte nödvändigt men ger extra trygghet i form av bl.a. skydd mot att bli lurad på nätet (samma sak gäller operatörernas versioner av F-secure, DNA digiturva, Telia turvapaketti). Har du ett extra viruskydd syns en egen bild för det.

På smarttelefoner och pekplattor anses det inte nödvändigt med viruskydd men det skadar inte att lägga in samma skydd som man använder på datorn, speciellt eftersom man ofta får rätt att använda det på tex 3 apparater till nästan samma pris som bara en. Det innebär extra säkerhet på samma sätt som på datorn, bl.a. skydd mot att bli lurad på nätet. Gratis viruskydd förutom Windows Defender rekommenderas inte, de ger sämre skydd och besvärar dig med reklam.

Uppdateringar

Lika viktigt som att ha ett viruskydd är att hålla apparaterna uppdaterade. Då repareras säkerhetsbrister som annars kunde utnyttjas av brottslingar. Både apparna och det så kallade operativsystemet som styr apparaten behöver uppdateras regelbundet. Uppdateringarna sköter i bästa fall sig själv utan åtgärd av dig, men det krävs att apparaten är kopplad till internet och ibland till och med att den är kopplad till ett så kallat WiFi-nät. Det kan därför vara värt att gå in till inställningarna och kontrollera att senaste uppdateringarna är installerade (be om hjälp med det nästa gång du har chansen).

Ge inte ut dina bankkoder och kreditkort

Bankkoder och kreditkort ska aldrig ges till någon annan person och inte heller om datorn efterfrågar dem (speciellt inte om det per e-post kommer en länk till banken). Undantaget är då du själv sköter bankärenden eller ska betala för nåt på nätet (då är de facto kreditkortet det tryggaste alternativet). Det kan tyckas paradoxalt, men det som är avgörande är om det efterfrågas då du själv är i färd med att göra nåt som kräver bankkoder och om du gör det på samma sätt som alltid via nätbanken eller bankens app. Dvs. inte på uppmaning av någon annan, då du gör nåt helt annat (som att surfa på nätet) eller på något annat sätt än det vanliga (tex. per länk i e-posten).

Undvik länkar

Länkar som kommer per e-post, sms eller liknande ska generellt undvikas. En länk är ofta blå och understruken text, men kan också vara en bild. Då du klickar eller pekar på den leder den dig till en webbsida. Problemet är att du inte har koll på vart den leder dig, det kan vara nåt helt annat än det ser ut. Dessutom kan bara det att man klickar på en länk infektera apparaten med virus eller göra annan skada.

Länk till [spfpension.fi](https://www.spfpension.fi), när du klickar eller pekar kan du hamna var som helst!

Undantag då man behöver länkar är tex. Zoom-möten eller för digital underteckning av protokoll. Observera dock att det senare fallet är mycket farligt eftersom digital underteckning oftast sker med bankkoder, därför rekommenderas att enbart klicka på dessa länkar om det verkar rimligt (är du t.ex. med i styrelsen och har ni ett protokoll som ska undertecknas) samt kontrollera genom att t.ex. ringa avsändaren.